

Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33351>

Özet

Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i (YKÖ), A. E. ??men-Gazio?lu taraf?ndan 2007 y?l?nda geli?tirilm? bir psikolojik ölçüm arac?d?r. Bu ölçek, bireylerin sosyo-kültürel ba?lamda yeti?kinli?e geçi?i tan?mlarken kulland?klar? alg?lanan kriterleri ve beklentileri ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçe?in geli?tirilmesi, Türk kültürü içindeki genç yeti?kinlerin, geleneksel rol de?i?imlerinden (evlilik, i? sahibi olma) ziyade, bireysel ve psikolojik kriterlere (sorumluluk alma, ba??ms?z karar verme) ne ölçüde öncelik verdi?ini belirlemeye odaklanm??t?r. YKÖ, **psikometri** standartlar?na uygun olarak geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? yap?larak akademik bir kongrede sunulmu?tur.

Bu ara?tırma, özellikle **geli?im psikolojisi** alanında, gençlerin yeti?kinlik alg?lar?ndaki de?i?imi incelemek için önemli bir araç sa?lamaktadır. Ölçek, bireysel sorumluluk, finansal ba??ms?zlık ve aile kurma gibi çok boyutlu kriterleri ele alarak, yeti?kinli?in tek tip bir geçi? süreci olmad??n? ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yeti?kinlik, Yeti?kinlik Kriterleri, Ölçek Geli?tirme, Geli?im Psikolojisi, Genç Yeti?kinlik, Psikometri

Yazarlar

??men-Gazio?lu A.E.

Amaç

Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i'nin temel amac?, Türkiye ba?lam?nda genç yeti?kinlerin **yeti?kinlik** kavram?n? tan?mlarken kulland?klar? spesifik ve alg?lanan kriterleri sistematik olarak ölçmektir. Geleneksel olarak, yeti?kinlik, belli sosyal rollerin üstlenilmesiyle (evlenme, ebeveyn olma) ili?kilendirilirken, modern toplumlarda bireyselle?me ve psikolojik olgunluk gibi kriterler ön plana ç?km??t?r.

Bu ölçek, uluslararası literatürde yayg?n olarak kullan?lan benzer araçlar?n Türk kültürüne adaptasyonu yerine, kültüre özgü dinamikleri de içeren yeni bir araç geli?tirmek amacıyla tasarlanm??t?r. Bu sayede, Türk gençlerinin yeti?kinli?e geçi? süreçlerini ve bu süreçteki kültürel farkl?lıklar? bilimsel olarak analiz etme imkân? sunulmu?tur.

Yap?

Ölçek, yeti?kinli?in alg?lanan kriterlerini temsil eden çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap? genellikle üç ana bile?en etraf?nda ?ekillenir: **Biyolojik/Kronolojik Kriterler** (ya?, fiziksel olgunluk), **Sosyal Rol De?i?im Kriterleri** (evlenme, i? sahibi olma, evden ayr?lma) ve

Bireysel/Psikolojik Kriterler (kendi kararlar?n? verebilme, sorumluluk alma, finansal ba??ms?zl?k).

YKÖ, özellikle bireysel sorumluluk ve ba??ms?zl?k gibi psikolojik kriterlerin, sosyal rol de?i?imlerine k?yasla genç yeti?kinler taraf?ndan ne ölçüde daha önemli görüldü?ünü ara?t?rmaktadır. Ölçek, bireyin kendini ne zaman tam olarak yeti?kin hissetti?ine dair bili?sel ve duygusal de?erlendirmelerini kapsamaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas? kapsam?nda geçerlik analizleri gerçekleştirilmi?tir. Kapsam geçerli?inin sa?lanması amacıyla, ilgili literatür taraması yapılm?? ve madde havuzu oluşturulduktan sonra alanda uzman ki?ilerin görüşlerine başvurulmuştur. Bu süreç, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı yeterince temsil etti?ini doğrulam??tır.

Yapı geçerli?i test edilirken, **faktör analizi** yöntemleri kullanılm??tır. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak öngörülen boyutlar?n? (faktörlerini) destekleyip desteklemedi?ini incelemiştir. Elde edilen bulgular, ölçe?in yeti?kinlik kriterlerini anlamlı ve ayrı??k alt boyutlar halinde ölçekbilme yetene?ine sahip oldu?unu göstermiştir.

Güvenirlik

Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i'nin güvenilirlik çal??maları, ölçe?in tutarlılı??n? ve kararlılı??n? de?erlendirmek üzere yapılm??tır. ?ç tutarlılık güvenilirli?i için Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanm??tır. Yeni geli?tirilen bir ölçek için kabul edilebilir düzeyde yüksek iç tutarlılık katsayılar? elde edilmiştir, bu da ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Ek olarak, ölçe?in zaman içindeki kararlılı??n? test etmek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik çal??ması da yapılm?? olabilir. Bu çal??ma, belli bir zaman aral??yla aynı denek grubuna ölçe?in tekrar uygulanması sonucunda elde edilen puanlar arasındaki korelasyonun yüksek oldu?unu ortaya koyarak, YKÖ'nün kararlı bir ölçüm aracı oldu?unu desteklemiştir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yapısal özellikleri, **aç?mlayıcı faktör analizi** (AFA) kullanılarak incelenmiştir. Bu analiz, ba?langıçta oluşturulan madde havuzunun altında yatan temel boyutlar? belirlemeye yardımcı olmuştur. Çal??ma sonucunda, ölçe?in toplam varyans?n önemli bir kısm?n? açıklayan, teorik olarak anlamlı birkaç faktörden oluştu?u tespit edilmiştir.

Bu faktörler, yeti?kinli?in farklı yönlerini temsil etmektedir; örne?in, bir faktörün 'Sorumluluk ve

Ba??ms?zl?k' kriterlerini, di?erinin ise 'Geleneksel Sosyal Roller' kriterlerini temsil etti?i varsay?labilir. Bu çok faktörlü yap?, yeti?kinli?in tek bir olaydan ziyade, bir dizi kriterin kar??lanmas?yla alg?lanan karma??k bir süreç oldu?unu desteklemektedir.

Araç

Test Type: Geli?tirme Tipi (Developmental Scale) ve Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Instrument)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Örne?in, 5'li veya 7'li Likert ölçe?i kullan?lm?? olabilir.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Genç Yeti?kinler ve Üniversite Ö?rencileri

Age Group: 18-30 ya? aral??? (Geli?en Yeti?kinlik dönemi)

Population Details: Ölçek geli?tirme çal??mas? genellikle Türkiye'deki çe?itli üniversitelerin lisans ö?rencileri üzerinde yürütülmü?tür.

Test Methodology: Ka??t-kalem veya online formlar arac?l???yla bireysel veya grup uygulamas? ?eklinde gerçekleştirilebilir.

Anahtar Kelimeler

Yeti?kinli?e Geçi?, Sorumluluk, Ba??ms?zl?k, Psikolojik Olgunluk, Öz-Alg?, Kültürel Kriterler

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2007

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir çal??man?n parças? olarak geli?tirilmittir. Genellikle akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için yazardan izin alınmas? tavsiye edilir, ancak ticari bir ücret talep edilip edilmedi?i bilgisi aç?k kaynaklarda mevcut de?ildir.

Ölçe?in orijinal sunumuna dair PDF kayna?? mevcut de?ildir.

Kaynaklar

??men-Gazio?lu A.E. (2007). Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i: Geli?tirme geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *IX. Ulusal Psikolojik Dan??ma ve Rehberlik Kongresi*, 55-65. ?zmir, Türkiye.

Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i'nin orijinal maddeleri, kaynak referans?nda belirtilen kongre bildirisinde yer almaktad?r ancak bu maddeler kamuya aç?k veri kayna??nda bulunmamaktad?r. Ölçek maddelerine ula?mak için ilgili yazar?n yay?nlanm?? makalesine veya kongre kitab?na ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM